

መስከረም 26 ቀን 2004 ዓ.ም.

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ

አልማው ወሌ

ዓለ. መሐመድ

ነጋ ዱፍሣ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- የኢትዮጵያ ገቢዎች ጉምሩክ ባለሥልጣን - ዐቃቤ ህግ አቶ ሽመልስ አበበ

ቀረቡ

ተጠሪ፡- አቶ ንጉሴ ገብረዓዲቅ - ጠበቃ አቶ አበበ ታዬ ቀረቡ።

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡት የቅጣት ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ ተሻሽሎ እንዲወሰንልኝ በማለት ያቀረበውን የሰበር አቤቱታ መርምሮ ለመወሰን ነው። ክርክሩ በመጀመሪያ የታየው በፌዴራል የመጀመሪያ ፍርድ ቤት ነው። የሥር ፍርድ ቤት አመልካች ተጠሪ አዋጅ ቁጥር 60/89 አንቀጽ 64/4 እንደተሻሻለ በመተላለፍ የጋራ ንብረቱ በሆነውና የሰሌዳ ቁጥሩ 3-02587/አ.አ/ የሆነውን መኪና በሹፌርነት እያሽከረከረ እያለ ወደ አገር ውስጥ እንዳይገባ በህግ የተከለከለ ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ ከቦታጅራ ወደ አዲስ አበባ ለማስገባት ሲሞክር ነሐሴ 1 ቀን 2000 ዓ.ም. ከሌሊቱ ዘጠኝ ሠዓት ሰበታ ከተማ ስለተያዘ የጉምሩክን ህግ የመጣስ ወንጀል ፈፀሟል በማለት የወንጀል ክስ አቅርቧል።

ተጠሪ የወንጀሉን ድርጊት አልፏልም ጥፋተኛ አይደለም በማለት ተከራክሯል። አመልካች ተጠሪ ሲያሽከረከረው በነበረው መኪና ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ ተጭኖ የተገኘ መሆኑን የሚያስረዳ ማስረጃ አቅርቧል። እንዲሁም ወንጀሉ የተፈፀመበት የሰሌዳ ቁጥሩ 3-02587/አ.አ/ የሆነው መኪና የተጠሪው የአቶ ንጉሴ ገ/ዓዲቅ እና የአቶ ጌታቸው ዝብሽኝ የጋራ ሀብት መሆኑን የሚያስረዳ የመኪናውን የባለሀብትነት ማረጋገጫ ደብተርና ከአዲስ አበባ ትራንስፖርት ቢሮ የተፃፈ የሰነድ ማስረጃ አቅርቧል። ተጠሪ በወቅቱ እሱ ወባ ተነስቶበት ታሞ የነበረ መሆኑን ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ ከእኔ እውቅና ውጭ የተጫነ መሆኑን ያስረዳልኛል በማለት ሁለት የመከላከያ ምስክሮች አቅርቦ አለምቷል። የሥር ፍርድ ቤት የግራቀኙን ማስረጃ ከመረመረና ከመዘነ በኋላ ዐቃቤ ህግ ባቀረበው ክስ የጠቀሰውን አዋጅ ቁጥር 60/89 አንቀጽ 64/4/ በወንጀልኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ህግ ቁጥር 113/2/ መሠረት ወደ አዋጅ ቁጥር 60/89 አንቀጽ 74 በመለወጥ ተጠሪ ከላይ የአዋጅ ቁጥር 60/89 አንቀጽ 74 እንደተሻሻለው በመተላለፍ ወንጀል የፈፀመ ጥፋተኛ ነው በማለት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥቷል። የሥር ፍርድ ቤት የግራቀኙን

የቅጣት አስተያየት ከሰማ በኋላ ተጠሪ በሶስት ዓመት እስራት እንዲቀጣና የተያዘው ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ ለመንግስት ገቢ እንዲሆን ውሳኔ ሰጥቷል። አመልካች የሥር ፍርድ ቤት ተጠሪን ጥፋተኛ ያለበት የህግ ድንጋጌና የሰጠውን የቅጣት ውሳኔ በመቃወም ይግባኝ ለከፍተኛው ፍርድ ቤት አቅርቧል። የከፍተኛው ፍርድ ቤት የሥር ፍርድ ቤት የሰጠውን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ አፅንቶታል።

አመልካች ሚያዝያ 7 ቀን 2002 ዓ.ም. በተፃፈ የሰበር አቤቱታ ተጠሪ አዋጅ ቁጥር 60/89 እና የተሻሻለው አዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 64/4/ የተደነገገውን በመተላለፍ በሀላፊነት ይዞ በሚያሽከረክረውና የጋራ ንብረቱ በሆነው መኪና ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ ይዞ መገኘቱ በማስረጃ ተረጋግጧል። የመጓጓዣ ሀላፊ የሚለው ሀሳብ በአዋጅ ቁጥር 60/89 አንቀጽ 2/14/ ግልፅ ትርጉም ተሰጥቶታል። በዚህ ድንጋጌ በተሰጠው ትርጓሜ መሠረት ማንኛውም መጓጓዣ በጉዞ ላይ እንዳለ እንዲይዝ፣ እንዲቆጣጠር ወይም ሥራውን እንዲመራ ሥልጣን የተሰጠው ሰው ወይም ወኪሉን የሚያጠቃልል መሆኑ በግልፅ ተደንግጓል። የተጠሪ አድራጎት በአዋጅ ቁጥር 60/89 በአዋጅ ቁጥር 368/95 በአንቀፅ 64/4/ እንደተሻሻለው የሚሸፍን ሆኖ እያለ የበታች ፍርድ ቤቶች የህጉን ድንጋጌ ግልፅ ይዘት በመተላለፍ ተጠሪ የተሻሻለው አዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 74 የተመለከተውን በተመላለፍ ወንጀል የፈፀመ ጥፋተኛ ነው በማለት የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው። ከዚህ በተጨማሪ የሥር ፍርድ ቤት ተይዞ የነበረው መኪና ለተጠሪ እንዲመለስለት የሰጠው ውሳኔ የአዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀፅ 79፣ አንቀፅ 80/1/ አንቀፅ 81 የሚጥስና መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲሻሽልን በማለት አመልክቷል።

ተጠሪ በበኩሉ ታህሣሥ 20 ቀን 2003 ዓ.ም. በተፃፈ የሰበር አቤቱታ መልስ በመኪናው ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ ጭኖ ተገኝቷል በተባለበት ዕለት በመኪናው ውስጥ የነበርኩ ቢሆንም እኔ ወባ ታምሜ ስለነበረ ህጋዊ መንጃ ፈቃድ ያለው የመኪና ረዳት ሹፌር አቶ ሀይሉ ቢሰጠኝ መኪናውን ያሽከረክር እንደነበርና ልባሽ ቦንዳ ጨርቁ በመኪናው ላይ መጫኑን የማላውቅ መሆኔን በመከላከያ ማስረጃ አስረድቻለሁ። ስለዚህ የበታች ፍርድ ቤቶች አመልካች ባቀረበው የወንጀል ክስ የጠቀሰውን የአዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 64/4 ድንጋጌ በመለወጥ በአዋጁ አንቀፅ 74 በተደነገገው መሠረት ጥፋተኛ ብለው የሰጡት የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት መልስ ሰጥቷል።

ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው የዕሉፍ ክርክር ከላይ የተገለፀው ሲሆን እኛም ጉዳዩን መርምረናል። እኛም የበታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት ውሳኔና ትዕዛዝ አግባብነት ያላቸውን የህግ ድንጋጌዎች መሠረት ያደረገ ነው ወይስ አይደለም የሚለው ጭብጥ መታየት ያለበት ሆኖ አግኝተነዋል።

አመልካች ለሥር ፍርድ ቤት ባቀረበው ማስረጃ ተጠሪ የጋራ ንብረቱ በሆነውና በወቅቱም በሀላፊነት ይዞት በነበረው መኪና ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ ጭኖ መገኘቱን የሥር ፍርድ ቤት በፍሬ ጉዳይ ደረጃ አረጋግጧል። ይህ የተጠሪ አድራጎት በየትኛው የህግ ድንጋጌ ያስጠይቃል የሚለውን ስንመለከት “በማጓጓዣው የውጭም ሆነ የውስጥ አካል የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ያልተፈፀመበት ክልከላ፣ ገደብ ወይም ቁጥጥር የተደረገበትን ወይም የኮንትራባንድ ዕቃን ሲያጓጉዝ ከተገኘ ይህንን የወንጀል አድራጎት ለመከላከል ተገቢነት ያላቸውን ጥንቃቄዎች ሁሉ መውሰዱን ካላሥረዳ ዕቃው ወይም ማጓጓዣው መወረሱ እንደተጠበቀ ሆኖ ዕቃው ላይ ሊከፈል ከሚገባው ቀረጥ የማያንስ የገዝብ መቀጮ እና ከአሥራ አምስት እስከ ሀያ ዓመት በሚደርስ

እስራት ይቀጣል በማለት በደነገገው በአዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 64/4 ድንጋጌ የሚሸፈን ነው።

ከዚህ አንጻር ስንመለከተው የሥር ፍርድ ቤት የማንንኝርያ ሀላፊነትን የሚደነገገውን የአዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 64/4 በመጥቀስ አመልካች ያቀረበውን ክስ በወንጀለኛ መቅጫ ሥነ/ሥርዓት ሕግ ቁጥር 113/2/ በመቀየር ተጠሪ ህገ ወጥ ዕቃዎችን ይዞ ስለመገኘት በሚደነገገው የአዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 74 ጥፋተኛ ነው በማለት የሰጠው ውሣኔ የተጠሪን ግዙፍ ተግባር ሞራላዊ ሁኔታ አግባብነት ካለው የህጉ ድንጋጌ ጋር ያሳገናዘበና መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ሆኖ አግኝተዋል። ስለሆነም በወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 195/2//ለ-2/ መሠረት የበታች ፍርድ ቤቶች የሰጡትን የጥፋኝነት ውሣኔ በማሻሻል ተጠሪ በአዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 64/4 የተደነገገውን በመተላለፍ ወደ አገር ውስጥ እንዳይገባ የተከለከለ ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ የጋራ ባለሀብት በሆነበት መኪና ሲያስገባ የተያዘ ጥፋተኛ ነው በማለት የጥፋተኛነት ውሣኔ ሰጥተናል።

የቅጣቱን መጠን በተመለከተ፣ ተጠሪ በሶስት ዓመት እስራት እንዲቀጣና የተያዘው ዘጠኝ ቦንዳ ልባሽ ጨርቅ እንዲወረስ የበታች ፍርድ ቤቶች ወስነዋል። የበታች ፍርድ ቤቶች ከሰጡት ከዚህ የቅጣት ውሣኔ በተጨማሪ ተጠሪ ጥፋተኛ ሆኖ በተገኘበት የአዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 64/4/ ድንጋጌ መሠረት ተጠሪ አቶ ጌታቸው ገዢኝ ጋር የጋራ ባለንብረት የሆነበት የሰልዳ ቁጥሩ 3-02587/አ.አ/ የሆነው መኪና ላይ ተጠሪ ያላቸው ድርሻ ሊወረስ እንደሚገባው ከህጉ ድንጋጌ ለመገንዘብ ይቻላል። በመሆኑም የበታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት የቅጣት ውሣኔ እንደተጠበቀ ሆኖ ተጠሪ የሰልዳ ቁጥሩ 3-02587/አ.አ/ ላይ ያለው የባለሀብትነት ድርሻ ተወርሶ ለመንግስት ገቢ ሊሆን ይገባል በማለት የበታች ፍርድ ቤቶች የሰጡትን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሣኔ በወንጀለኛ መቅጫ ሥነ/ሥርዓት ሕግ ቁጥር 195 ንዑስ አንቀጽ 2/መ/ መሠረት በማሻሻል ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡት የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሣኔ ተሻሽሏል።
2. ተጠሪ ከአቶ ጌታቸው ገዢኝ ጋር የጋራ ባለሀብት የሆነበት የሰልዳ ቁጥሩ 3-02587/አ.አ/ በመሆኑም መኪና ላይ ያለው ድርሻ ለመንግስት ገቢ ሊሆን ይገባል በማለት በአዋጅ ቁጥር 368/95 አንቀጽ 64/4 መሠረት ወስነናል።
3. ይኸ ውሣኔ አቶ ጌታቸው ገዢኝ የሰልዳ ቁጥሩ 3-02587/አ.አ/ በሆነው መኪና ላይ ያላቸውን ግማሽ የጋራ ባለሀብትነት የሚነካ አይደለም ብለናል።

መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

እ.አ